

Félagsmálaráðuneytið.

Reykjavík, 22. mars 2020.

Efni: Umsögn í samráðsgátt um drög að frv. til laga um breytingar á lögum nr. 80/1938.

Í 1. gr. draga að frumvarpinu eru áformaðar breytingar á 39. gr. laga nr. 80/1938, varðandi skipun Félagsdóms. Athygli vekur að í 2. mgr. 1. gr. er gert ráð fyrir tilnefningum dómara af hálfu Hæstaréttar, æðsta dómstóls landsins. Í því sambandi vill undirritaður benda ráðuneytinu á það, að samkvæmt 67. gr. laga nr. 80/1938 má kæra tiltekna dóma og úrskurði Félagsdóms til Hæstaréttar, sbr. upptalningu í því ákvæði laganna. Hæstarétti er samkvæmt þessu ætlað að endurskoða tiltekna dóma og úrskurði Félagsdóms. Með skírskotun til þessa telur undirritaður að það gangi trauðla upp að ætla sama dómstól og fer með úrlausn kærumála sem frá Félagsdómi stafa, að tilnefna dómara í þann sama undirdómstól. Slíkt væri til samanburðar í raun ekki fjarri því að Hæstarétti væri ætlað að tilnefna dómaraefni í Landsrétt eða héraðsdóm, eða þá mynda valnefnd við skipun dómara í þá dómstóla. Það athugast að Félagsdómur er ekki úrskurðarnefnd eða hluti stjórn-sýslunnar og því heyrir allt annað fyrirkomulag um skipun dómstólsins en t.d. á við þegar úrskurðarnefnd í stjórn-sýslunni er skipuð, þar sem oftast er ekki leitast tilnefninga Hæstaréttar. Undirritaður vísa einnig í þessu sambandi til lýsingar í 3. kafla athugasemnda með frumvarpsdrögum, hvar fjallað er um tilhögun á skipun í sambærilega dómstóla í Danmörku og Noregi. Þar virðist dómssvaldið eða einstakir dómstólar í þeim ríkjum ekki koma að því að tilnefna dómara í dómstóla sambærilega Félagsdómi. Með þessu ráðgerða fyrirkomulagi í frumvarpsdrögum er fyrirséð að sjálfstæði Félagsdóms verði ekki að fullu tryggt og um leið er sú hættu fyrir hendi að réttlát málsmeðferð verði ekki að fullu tryggð fyrir Félagsdómi og í kærumálum til Hæstaréttar, sbr. 67. gr. laganna. Að sama skapi virðist það ráðgerða fyrirkomulag að Hæstiréttur skuli eiga aðkomu að skipun dómara, gegnum tilnefningarferli, ekki treysta í reynd að dómara Félagsdóms verði óháðir og óvilhallir, svo sem 3. gr. frumvarpsdraga mælir fyrir um. Undirritaður lítur svo á að einu gildi í þessu sambandi þó að mælt hafi verið um það í 39. gr. laganna fram til þessa að Hæstiréttur tilnefni dómara í Félagsdóm.

Með vísan til þessa telur undirritaður rétt að ákvæði 2. mgr. 1. gr. í frumvarpsdrögum verði breytt á þá lund að Hæstarétti verði ekki gert að tilnefna dómara í Félagsdóm. Er nær að þar verði mælt fyrir um að aðrir aðila tilnefni dómara, t.a.m. dómstólasýslan eða dómssmálaráðherra.

Í 2. og 6. mgr. 1. gr. frumvarpsdraga er sömuleiðis gert ráð fyrir að þeir dómara sem ráðherra skipar í Félagsdóm samkvæmt tilnefningu Hæstaréttar geti verið skipaðir dómara við Hæstarétt Íslands. Að mati undirritaðs getur þessi hluti ákvæðisins ekki gengið upp með vísan til 67. gr. laga nr. 80/1938, sbr. framangreint. Dómara við Hæstarétt geta ekki með réttu leyst úr máli fyrir Félagsdómi, þegar þeirri úrlausn kann að vera skotið samkvæmt 67. gr. laganna til Hæstaréttar. Hlýtur það að liggja í augum uppi.

Hvað varðar efni 7. gr. frumvarpsdraga, til breytinga á 48. gr. laganna, tel ég að sú ráðgerða breyting yrði mjög til bóta, frá því sem nú er, þ.e. að einn dómari geti haldið dómþing.

Virðingarfyllst,

Jón Sigurðsson hrl.